

erit amabilis totalitate quantū potest
Et quā cursus istius amoris impeditur
 vel tardat qualitercūq; tota mens tur-
 bat et expectatione attendit. Quia si-
 cut dicit richardus. Amanti oīs mora longa
 videtur et expectatio onerosa. ut clamat
 cū sancto iob. **T**edet animam meam vite
 mee. **Q**uod exponens beatus greg. ita
 dicit. presens vita vilescere. i. tedere inci-
 pit. dū diuinus amor dulcescere ince-
 perit. **U**nde amor caritatis perfecte quo-
 dam incendio incensus fastidit oē. qd
 sui amoris cursum impedit. **S**extum
 signū intrinsecū caritatis perfecte
 sunt affectiones extatice. Extasis vero
 est excessus mētis. ut ait papias. **N**ō
 huius est qd sicut dicit dyonisi. iij. de di-
 uinis nōtib. **A**mor in deū tendēs est fa-
 ciens extasim spūs. **E**t rōnem reddit
 ibidem. qd amor nō pmitit amatores
 esse sup̄p̄oz p̄ mentis sobrietatem. sed
 eoz qui amant p̄ mentis excessum. s;
 illi qui non sui sed alioz que extra se
 sunt querūt amorē. spiritū in amatis
 p̄ntem p̄stitunt. **Q**uia sicut dicit beatus
 bernardus. **N**ō est p̄sentior spiritus mibi
 vbi animat. q̄ vbi amat. qd tñ intelli-
 gendū est quantū ad conatū affectōis
 sue. hunc autē excessum nō p̄t facere ni-
 si caritas perfecta. que p̄ suam fortē in-
 clinationē causat tendentiam vellemē-
 rem in rem amaram. **Q**uod ostendit dyo-
 nisius p̄ exemplū allegans paulus ita
 dicens. **B**eatus paulus in amore dei
 magnifice excellens dicit ad galath. iij.
Uuo ego iam nō ego. viuit autē in me
 christus. hoc autē dicit sicut verus amator
 et extrahim passus viuens deo nō sibi. hoc
 exponens excellens. in p̄logo sup̄ cañ.
 sic dicit. viuo ego vita naturali. iam non
 ego p̄ mutationem excessiuā ad eterni-
 tatis immensitatez q̄si absorpta et suo
 officio suspensa dirigoz moueo; doce-
 oz et rego; vita sup̄substantiali. cui vni-

oz qua repleoz. viuit autē in me x̄p̄s. i.
 sicut anima sobria me regit naturali-
 ter et disponit ad oēm actū inferiorē
 sic virtus x̄pi cui vniōz gratuite me vi-
 uificat et ad oīa disponit. **S**equitur hoc
 dicit sicut verus amator. verus autem
 amator est. qui in soluz summe et vere
 diligibile et desiderabile immediate et
 p̄pter ip̄m solū sup̄intellectualiter in-
 tendit. hoc ille debemus ergo ad hēre
 re deo per p̄ium amorē. qd in ip̄o est
 plena refectio et requies perpetua aīaz
 sanctaz. **U**nde dicit beatus bernardus. **O** bone
 ihesu amor tuus non est transitorius s;
 eternus. non est ociosus sed qui te di-
 ligunt nō tepescūt meditatio tua super
 mel dulcis. loqui de te plena refectio.
 nosse te perfecta p̄solatio. ad hēre tibi
 vita eterna. a te separari mors p̄petua
Hec bernardus.

Filius
Abita in formatione de signis et
 coniecturis ip̄ius caritatis. nūc
 p̄sequēter quid boni p̄ferat eadem vir-
 tus caritatis cupio edoceri.

Ca. XII. Pater.

Scire debes qd
 virtus caritatis efficit aīas ho-
 minis sponsam x̄pi et templū spūs sancti.
 nam oīs aīa fidelis que est in cari-
 tate et in statu gratie ē sponsa x̄pi. que
 copulata est ip̄i deo per sacramentum
 baptismatis. et accepit ab eo arras vi-
 delicet remissionē pctōz et donum spi-
 ritus sancti. **D**e hoc theophilus dicit.
Omnis anime sponsus x̄p̄s est. sponsa
 lium vero locus vbi coniunctio efficitur
 ē baptismus siue ecclesia. **D**at dō
 arram sponse remissionem peccatorū
 et spiritus sancti p̄munionem. p̄fectio-
 ra vero in futuro seculo retribuet dig-
 nis. nullus autē est alius sponsus nisi so-
 lus x̄p̄s. hoc theophilus. **H**unc ergo

sponsam animam sibi copulat quoniam ei preter
 rum amorem inleget. Unde dicit richardus
 de sancto victore. Verus anime sponsus
 deus est. quem tunc veraciter nobis co-
 pulamus quoniam ei per verum amorem inle-
 gemus. imo vere sibi ille nos connequit quoniam
 nos quibusdam internis mercibus ad
 suum amorem accendit et artius astrin-
 git. unde fit ut quem prius consueverat
 multum formidare. incipiat postmodum
 ardentem amare. hec richardus. Unde no-
 tandum secundum beatum augustinum. quod sicut viola-
 tio corporis violat et corrumpit virgi-
 nitatem. scilicet per peccatum carnale. sic vi-
 olatio fidei corrumpit integritatem me-
 tis. virginitas carnis corpus intactum.
 sed virginitas mentis fides incorrup-
 ta. Quoad ergo servabimus deo fidei
 veritatem ipsi fideliter adhaerentes tan-
 diu mentis integritatem quam per virgi-
 nitatem accepimus custodimus. Quod
 si quidem violaverimus peccatis nos ne-
 quiter prosternentes per penitentiam et satisfac-
 tionem reparemus. et in posterum simi-
 lia caueamus. et deo iterum per amorem
 adhaereamus. et eadem adhaesio et continen-
 tia nobis iterum per virginitatem reputat et
 si non quantum ad aureolam saltem quan-
 tum ad meritum. hec augustinus. Unde anima
 per peccatum corrupta et per vitia car-
 nalia fedata ac polluta. fedatam suam
 ac deformitatem debet deponere per veram
 penitentiam. sequitur iterum virtutibus et bonis mo-
 ribus adornare ut tanti sponsi christi. scilicet am-
 plexibus digna valeat existere. De hoc
 hugo de sancto victore in tractatu de ar-
 ta amicitie cum ipsa anima proferendo sic
 ait. Si ego electa sum quid quodso adhuc
 differo quin ad amplexus sponsi necesse
 dum pervenire possim. Nescis o anima
 mea nescis quod fedata prius fuisti. quod de-
 formis quod polluta omni horrore et enormi-
 tate plena. Et quomodo tam cito in illum
 pudoris et castitatis thalamum introdu-

ci expetis. nisi prius saltem cura aliquam
 et studio exulta ad pristinum decorem re-
 pareris. hoc est quod iste sponsus tuus ad
 huc suam presentiam tibi subtrahit et
 necdum in mutuos amplexus et dulcia
 oscula te admittit quoniam nec polluta de-
 bet mundum tangere. nec turpem decet
 mundum videre. Cum autem preparata et
 decenter ornata fueris. demum in illum
 celestis sponsi thalamum sine confusione
 permansura intrabis. Prius ergo stu-
 de faciem ornare. habitum componere. ma-
 culas tergere. mores corrigere. disci-
 plinam servare. et omnibus tandem in-
 melius commutatis digno sponso dignam
 sponsam reddere. serva te illi intractam.
 serva impollutam. serva integram. ser-
 va incontaminatam. Si olim meretricis
 fuisti. modo virgo facta es. quemadmo-
 dum amor illius consuevit corruptis in-
 tegratatem reddere. integris castitatem
 servare. hec hugo. Non solum autem vi-
 cenda est continentia a carnis illecebris
 abstinentia. sed omnium delectabilium
 carentiam continentiam debemus intelli-
 gere. Nunquam in spiritali studio aliquid
 potest proficere religiosus vel in statu sa-
 lutis persistere. nisi a carnalibus delecta-
 tionibus que sine peccato mortali admit-
 ti non possunt ex integro renunciet pro-
 pter deum. Unde secundum bernardum. Digne
 deo spirituali matrimonio illi copulatur
 qui in eius dilectionis intuitu vitiorum
 nubia. carnis delicias. mundi glori-
 am premunt. hec bernardus. **I**
 Debet ergo anima deuota que tam per-
 fidem quam et per vite meritum sponsa cri-
 sti appellari meruit et esse. seipsam a vi-
 tiis omnibus abstrahere. ac omni dilige-
 tia per vite puritatem se illi conservare.
 ipsumque solum diligere. ut per hec equum
 lem vicissitudinem dilectionis repen-
 dere possit. Hec et quedam alia beatus
 Augustinus de sponsa et sponso spirituali
 d. ij.

Memorat ita dicens. **S**ponsa sponsum habes et nescis. pulcherimus oim est sed tu species eius non vidisti. ille te videt quia nisi te vidisset non te diligeret quid ergo ages nunc illum videre non potes. quia absens est. ideo non times nec erubescis illi iniurias facere. quod singularem eius amorem contemnis. teque alieno amore turpiter et impudice prostituis. non licet sic facere si adhuc scire non potes qualis ille sit qui te diligit. considera saltem arram quam dedit tibi. fortassis in ipso munere eius quod penes te est poteris cognoscere quo affectu illum diligere. quo studio et diligentia te illi debeas conservare. **M**agnū ergo est quod tibi dedit. sed maius est quod in te diligit. **Q**uid tibi dedit o anima sponsus tuus. respice universum mundum istum. et considera si in eo aliquid sit quod tibi non serviat omnis natura ad hunc finem cursum dirigit. ut obsequijs tuis famuletur et utilitati tue deserviat. **Q**uis putas hoc instituit certe deus. Beneficium ergo accipis et auctorem eius non agnoscis. tanto quippe diligens suo domino diligendus demonstrat et quod stultum est amorem tantae potentis non cupiscere. et quod impium tam multum diligentem non amare. **C**ave etiam o anima ne quod absitererit dicaris si munera dantis plus quam amantis affectum diligas. maiorem caritati eius iniuriam facis si dona illius accipis et tamen vicissitudinem dilectionis non rependis. **D**ilige igitur illum propter se. dilige te propter illum. dilige illum ut fruaris illo. dilige te ut diligaris ab illo. dilige in domo illius. quae tibi data sunt ab illo. illum tibi et te illi dilige. haec pura et casta dilectio est nihil habens sordidum. nihil amarum. nihil transitorium. haec aug. **A**nima igitur que sic diligit christum merebitur eius amplexibus circumplecti. cui etiam coniungi per hominum amplexum spirituale valde est deliriosum et iocundum

dum nam ipsius amplexus non maculat sed mundat. non inquinat sed sanctificat. **D**e hoc per quendam sic dicitur. **D**eum mundana mollicies tactum meum nimis miserabiliter decipiebat et ignoravi. quia tanta suavis o bone ihesu esset amplexus tuus. tam honestus attractus tuus tamque deliriosum tibi coniungi. **T**uus o dulcissime ihesu amplexus non maculat sed mundat. tuus attractus non inquinat sed sanctificat. **D**e ihesu sponsi universae dulcedinis et suavitatis. quam tuus habet deliciofitatis honestatis et iocunditatis quando lena tue sapientie eterne et cognitionis est sub capite. id est sub ratione et dextera tua diuine clementie et dilectionis amplexabitur me involuntate. **D**eum me miseram quis vnquam tam dulce tam suave tanque deliriosum experiri poterit. quod inter brachia tanti sponsi requiescere. inter oscula tanti regis et amici feliciter obdormite. haec ille. **A**nima vero que sic sponso celesti coniungitur in eius desiderio ardet nulla iam que in mundo sunt cupiscit nec aliquam vite partem consolationem recipit sed ad illum solum quem diligit suspirat donec inueniat. ac in eius amore quiescat quia anima que diligit deum in solo deo quietem habet. **D**e hoc gregorio super ezechielem exponens illud. **T**halamum vno calamo longum sic dicit in thalamo quippe sponsus et sponsa se detrahet. sibi que in amore coniunguntur. **Q**uid ergo sunt in sancta ecclesia thalami nisi eorum corda. in quibus anima sponso inuisibili iungitur ut eius desiderio ardeat. nulla iam que in mundo sunt concupiscat presentis vite longitudinem. penam deputet. exire festinet. et amoris amplexu in celestis sponsi visione requiescere. **M**ens itaque que iam talis est. nullam presentis vite consolationem recipit. sed ad illum quem di-

ligit medullitus suspirat. feruet. anxie
lat. anxiat vilis ei fit salus ipsa sui cor
poris q̄ transfixa est vulnere amoris.
Unde in can. can. d̄. vulnerata cari
tate ego sum. mala aut̄ salus ē cordis
que dolorē huius vulneris nescit. Cū
vero anxiare iam in celesti desiderio.
et sentire vulnus amoris ceperit. fit ai
ma salubrior ex vulnere q̄ prius egro
tabat ex salute. hęc gre. **R.** Et no
tandū q̄ pius et misericors dñs vt d̄
bugo desiderium hoīm deuotoꝝ puo
cat et irritat vt augeat. qñ amorem su
um in nobis excitat sed fugiendo vt se
quamur inflāmat. Tale em̄ est cor ho
m̄inis vt si qd̄ diligit adipisci non va
leat ap̄liori desiderio inardescat. Sic
in can. can. sponsus venit stat post pa
tierem p̄spicit p̄ fenestras vt quasi la
teat et non lateat. mittit manū suam p̄
foramen. tangit sponsam voce tenui ro
cat eam et d̄t veni. illa vt audit sponsus
adesse surgit. mox festinat. aperit. bra
chia ad amplexandū parat. liquefcit
anima eius. feruent precordia eius ex
ultat. gaudet et tripudiat. Sed ille cuz
teneri putat declinat. subito q̄ quasi d̄
medijs elapsus aplexibz fugit. Quid
est hoc dū non querit inuenit. dum nō
vocat venit. dum aut̄ querit declinat et
dū vocat fugit. Si nō diligit quare ve
nit. aut si diligit quare fugit. Diligit
aut̄ et ideo venit. sed q̄ tunc nō diligit
et ideo fugit. hic nō diligit. i. in hoc mū
do in hoc exilio. sed vocat nos ad terrā
suā q̄ talis amor non decet patriā istā
Iocundus amor amenū querit locuz.
hęc hugo. Unde deuota aīa q̄uis nō
dum videat sp̄m sponsi sui. i. xp̄i. cuz
ab ipsius amore nō recedit. s̄ in eius
desiderium semp̄ anxilat et gemit. et p̄
sequens p̄pter dilectōnem quam ad
illum habet. ab omni amore alieno se
subtrahit. De hoc beatus grego. super

canti. exponens illa verba. pulcre sunt
gene tue vt turturis sic ait. Turtur post
q̄ parem amiserit suam. nunq̄ alteri
se iungit sed semper solitarie habitās
in gemitu perseuerat. quia quem dili
gebat non inueniens querit. sic anima
sancta dum a sponso absens ē. ab eius
amore non recedit. in eius desiderio
semp̄ anxilat et gemit. et dū illū quem
valde diligit non inuenit. ab oī amore
alieno se retrahit. et quasi in genarum
verecundia castitatem cordis ipso ha
bitu et actu exteriori ostendit. hęc gre.
Ex his v̄bis colligere possum q̄ pia
et deuota corda cū xp̄m sponsum suuz
in suis animabz per sanctū et dulcem a
more adesse sentiūt. de eius presentia
valde iocundant. ac in eius desiriu
per feruidū affectum trahunt et in ip̄o
summe delectant. Cum vero suam pre
sentiam per subtractōnem gratie et pi
sui amoris ab ipsa aīa abstulerit. ipsa
quidem dolenter hoc sustinens fidē tñ
quam erga suum sponsum habet nō de
relinquit sed omnem diligentia adhi
bet quomō se illi qui absens esse videt
immaculatam p̄seruet. et ideo suuz af
fectum ab omni terreno alieno et inoz
dinato amore retrahit. non solum pec
cata mortalia. sed etiam venialia in q̄n
tum possibilitas admittit vitando et il
lis resistendo. vt suo sponso dilecto ac
domino q̄uis per gratiam absenti pla
cere valeat. et cum ipso post hanc vitā
gaudium eternum possidere. quia tali
bus sic fidem erga dominum suum ser
uantibz p̄mittitur et debet vita eterna
Unde per Iobiam. v. dicitur. Filij
sanctorum sumus et vitam illam expe
ctamus quaz deus daturus est his qui
fidem suam nunq̄ mutant ab eo. **L.**

Ubi etiam cōsiderandum q̄ q̄uis
anima in presentivita p̄spicere nō va
leat. tamen pius dominus deuotū cor

psolari etiam in hac pegrinatione nō
 obmittit. ipse namq; affectū sui amo-
 ris p grām sancti spūs aīe imprimat. p
 quē ipm deū spūaliter deosculat. et in
 de multipliciter psolat. nā vt dicit beatus
 greg. sup cañ. tocienis aīa deo deoscu-
 lat quotiens in amore ppingitur. hec
 gre. Sed magni supra modū amoris
 iudicium osculū est. **Q**uid autē
 sit hoc osculū. qz spūalis est gratia nō
 faciliter innotescit nisi vitiis spūalibz
 et in amore dei flagrantibz qd melius
 impressum cordi qz verbis expressum
 cognoscit. Est etiā manna absconditū
 et nisi gustantibz penitus ignotum
De hoc spūali osculo beatus bern. ita
 dicit. Ego arbitror neminem facile scire
 quid sit osculū. nisi q accipit. Est quip-
 pe manna absconditū et solus qui edit
 adhuc esurit fons signatus cui nō cōi-
 cat alienus. sed solus qui bibit adhuc
 sitiet et non est cuiuslibet hoīs s; si quis
 ex ore xpī semel accepit habet ppiūm
 experimentū qd pfecto sollicitat et cog-
 git amplius ad petendū hoc osculū so-
 la et rara pfectio expit. **O**portet em̄ vt
 sponsa xpī psumat hoc osculū petere a
 more caste sancte ardēter ipm sponsus
 Caste vt ipm solū non alium amet. pe-
 tat. et querat. sancte. qz non in pcupia
 carnis sed in puritate spiritus. **A**rden-
 ter vt ita amore sponsi inebriet q ma-
 iestate non cogitet. nā si cogitaret nō
 psumeret hoc osculum petere velut ab
 equali. quis em̄ psumet vt ab eo qui re-
 spicit terram et facit eā tremere peteret
 osculū. **H**oc autē osculū nihil aliud eē
 credimus nisi spū sanctū ad psolatio-
 nem aīe sancte missum. Sicut em̄ spi-
 ramentum osculum se permiscet. vnus
 anhelitus iudicet. sic spiritus sanctus
 nostro spiritui immixtus fit vnus spi-
 ritus cum eo. Sed quid anima huma-
 na retribuet domino pro tanto benefi-

cio sibi a domino impenso videlicet vt
 vocaret sponsa xpī et esset illius in quā
 sponsa cuius pulcritudinez sol et luna
 mirant. **O** felix sponsa que tali pugio
 effici digna. **D**e ista etiam tam mag-
 na dignatione et pietate quā christus
 exhibet feruenti ac deuote anime **B**eatus
 tiberius sic dicit. **O** anima humana vnde
 tibi inestimabilis gloria vt sponsa esse
 merearis illius. in quem desiderat an-
 geli prospicere. vnde tibi hoc vt sit tu-
 us sponsus cuius pulcritudinem sol et
 luna mirant. ad cuius nutum vniuersa
 sa mirant. quid retribues domino p
 omnibz que retribuit tibi. vt socia sis
 mense eterne. socia teniq; thalami vt
 introducat te rex in cubiculum suum.
Si te viderit ad amorem suum xpī
 sponsus tuus marcescere et pallefcere.
 impatienti desiderio accelerabit ad te
 copule diuine se offert. oscula ptebet
 iunget amplexus. **O** letam diem tali
 um nuptiarum. o felix sponsa tali pui-
 gio digna. hec bern. **E**t dicit
 idem nō sunt inuenta etiam dulciora
 ba quibz verbis. s. christi anime qz dul-
 ces ad inuicem exprimuntur affectus.
 quemadmodum sponsus et sponsa qui
 bus quippe omnia pmunia sunt nil pro-
 prium nil a se diuisum habentibz. vna
 vtriusq; hereditas. vna domus. vna
 mensa. vnus thorus. vna corona et fm
 aplm deo adhaerens anima vnus spūs
 est. hec bern. **P**ost talem vero tanq; feli-
 cem punctionem inter xpī et animas
 sunt inter eos quedam colloquia spi-
 ritualia per que sibi mutuo innotescūt
De quo beatus bern. sic dicit **A**tende spi-
 ritum loqui et ideo spūaliter oportere
 intelligere que loquunt. **Q**uotiens au-
 tem vel legis sponsum vel sponsam teus
 et animam colloqui pariter. noli yma-
 ginari tibi quasi corporeas incurrere
 reuoces. nec corporeas colloquentiū ap-

parere ymagines. s; audi quid tibi in
 hmoi fit intelligendū. Spūs est deus
 spūs est aīa. ⁊ hñt linguas suas spūa
 les quib; se alterut; alloquunt. pñtes
 q; indicent. Lingua sponsi est fauor di
 gnationis eius. Animexero lingua est
 feruor deuotionis. ⁊ elinguis est oīs
 anima que non h; hanc linguā ⁊ non
 potest esse eius sermocinatio cuz spon
 so. Cum vero sponsus linguam suā mo
 uet loquens anime. non potest aīa non
 sentire. Rursum cum aīa linguā suā
 mouet sponsus multominus latere po
 terit. non solū q; vbiq; pñs est. sed p
 ter hoc magis nisi q; ipō simulāte lin
 gua anime ad loquendū minime mo
 ueret. Itaq; locutio sponsi infusio dñi
 est. rñsio aut anime eum grātumactōe
 admiratio est. hęc berñ. Post talia eri
 am colloquia tria suauia. inter xpm ⁊
 animā sequit nonnunq; canticū amo
 ris. quod non per strepitū oris. sed po
 rius fit per iubilū cordis. De quo can
 tico idem beatus berñ. sic ait. Canticū
 amoris sola vnctō docet. sola addiscit
 experientia. experti recognoscunt. in
 experti inardescunt. Non est em̄ strepi
 tus oris sed iubilus cordis. nō sonus
 labioꝝ. sed mors gaudioꝝ voluntatū
 Non vocum resonantia. solus qui can
 tat ⁊ qui cantat audiūt sponsus ⁊ spon
 sa xps ⁊ anima. hęc berñ. Non solū au
 tem virtus caritatis efficit aīam spon
 sam xpi. sed etiam templum ⁊ hñtacu
 lum dei vni qui in animabo deuotis ⁊
 in caritate ipsius feruentib; libēter in
 habitare dignat. **¶** Unde notā
 dum fm̄ q; dicit hugo de sancto victo. in
 lib. de archa noe. q; domus dei siue ha
 bitaculū est totus mundus. domus dei
 ecclesia catholica ⁊ quelibet fidelis ani
 ma. Sed aliter mundū inhabitat. aliter
 ecciam. aliter fidelem animā. In mū
 do est vt impator in regno. in eccia est

vt paterfamilias in domo. in aīa est
 vt sponsus in thalamo. Fideles quip
 pe in domo eius sunt. ⁊ vt verius dicaz
 ipsi domus eius sunt. q; eos per dilecti
 onem inhabitans possidet ⁊ regit. Si
 aut in domo eius fueris per caritatem
 beatus eris ⁊ es. q; non solum tu in do
 mo dei. sed tu domus dei esse cepisti.
 vt ipē tecum habitet in te qui fecit te.
 ibi pacem inuenies ⁊ requiem vbi ille
 habitare dignat cuius locus ī pace fa
 ctus est. **¶** Precepimus ei locuz in nobis
 ipē enim libenter ad nos veniet. qui id
 circo nos fecit vt in nobis habitet
¶ Duob; aut modis deus cor hu
 manū inhabitat. per cognitōem vide
 licet ⁊ amorē. vna tñ mansio est. quia
 ⁊ omnis qui nouit eū diligit. ⁊ nemo
 diligere potest qui eum non nouit. Et
 ideo si deū amare cupimus primo co
 gnoscere satagamus. precipue cuz ipē
 talis fit qui nequeat sciri ⁊ non amari
 tanta em̄ est species pulcritudis eius
 qui potest eū videre non possit eum nō
 diligere. hęc hugo. **¶** Templuz
 ergo dei sunt sancti homines per fidez
 ⁊ dilectōem ambulantes. Unde bea
 tus augusti. In templo suo habitat de
 us. sc; in sanctis suis qui sunt templū
 dei modo fm̄ fidem ambulantes. ⁊ tē
 plum dei erunt aliqñ etiam fm̄ speciē
 qualiter etiam nunc templuz dei sunt
 angeli. Sed dicit aliquis. anteq; fa
 ceret celum ⁊ terrā ⁊ sanctos vbi habi
 tabat. Rñsio. in se habitabat. apud se
 habitat ⁊ apd se est. Non ergo sic sunt
 sancti domus dei vt ipsa substantia de
 us cadat. imo sic hñtat deus in sanctis
 vt si ipse discesserit cadant. Et notā
 dum q; deus vbiq; ⁊ in omnibus crea
 turis essentialiter. presentialiter ⁊ po
 tentialiter est. In sanctis vero etiam
 habitat in quibus. s. est per gratiam.
 non enim vbiq; est inhabitat. vbi
¶ .iiij.

vero inhabitat. in solis hominibus bonis. qui sunt templum eius et sedes eius. **U**n p ysaias dñs dr. Celū mibi sedes terra aut scabellū pedū meorū. qz in electis qui sunt celū habitat deus et regnat qui eius volūtati deuoti obrēpant. **U**alios dō qui in terra sunt districtōe calcat. **U**n etiā in libro sapiē dō. **T**ronus sapiē aīa iusti. qz i sanctis spālius est q̄ in alijs rebz. in qbz tñ oībz est totus quēadmodū aīa per oēs p̄tulas corporis tora adest simul. nec minor in minoribz. nec maioribz maior est. sed in alijs intēsius in alijs remissius opatur. cū in singulis p̄tulis corpis essentialiter sit. ita et dō cū sit in oībz essentialiter ac totus in illis. tñ plenius esse dō in illis quos inhabitat. i. in quibz ita est vt faciat eostemplum suū. et hi tales cū eo sunt iā ex p̄tē s̄z in b̄titudi ne p̄fecte erūt. **U**alio dō et si ibi sint ubi ipse est q̄ nusq̄ deest. non tñ sunt cū eo. **D**e hoc beatus aug. sup iohāne sic dō. **N**on satis fuit dicere vbi ego sum et illi sint. sed addidit mecum qm̄ et miseri possunt esse vbi et ille ē. qui nusq̄ deest. sed beati sunt cum illo. qz non sunt beati nisi ex eo. qz cum illo sunt. qz fruūtur eo. vidēt em̄ illū sicuti est. **F**atēdum ē igitur vbiq̄ esse deus per deitatis p̄sentia. sed nō vbiq̄ per inhabitatōis gratiaz. p̄pter hanc inhabitatōis grā nō dicimus pater noster qui es vbiq̄ cum et hoc verū sit. sed quē in celis id est in sanctis. in quibz est quodā excellentiori modo. **R** **D**icit etiam de hoc quedam glosa sic. p̄ caritatē namq̄ tota trinitas inhabitat mētes iustorum. sicut amans habitat in amato et econuerso. qz caritas est quedam p̄cipatio nature diuine in nobis p̄pter qd̄ dicit. **Q**ui manet in caritate in deo manet et deus in eo. **S**ic aut non est in peccatoribz. licet sit in eis p̄sentia p̄-

sentiam et potentiam. p̄ quem modum est in ceteris creaturis. **H**ec glo. **D**ebeamus ergo deo parare locū in cordibus nostris p̄vite puritatem. **A**d quod hōrat beatus augustinus. sic dicens. **C**um igitur xp̄s sedet in corde quid potest iubere nisi bona. cū possidet diabolus quid potest iubere nisi mala. **I**n tuo aut arbitrio te esse deus voluit. cui parares locū deo an diabolo. cui paraueris ille possidebit. ille imperabit. **H**ec aug. **O**portet igitur animam que desiderat christum in suum domicilium suscipere a voluptatibus carnis cupiditate ac odio atq̄ a ceteris vitijs abstinere. et se vicijs et caritate m̄cipare. qz q̄to maior caritas fuerit in anima. t̄to speciosius habitaculū et magis ornatum exhibebit factori suo in seipsa. **D**e hoc beatus bern. super can. sic ait. **Q**uanta illi anime beate latitudo. **Q**uanta et nutozum p̄rogantia. que diuinam in se p̄sentiam et digna inuenit suscipere et sufficientes capere. **Q**uid illa cui et superunt spacia deambulatoria ad opus quidē tante maiestatis. **N**on est p̄fecto intricata forensibz causis curisq̄ secularibz. nec certe ventri et luxurie dedita. sed nec curiosa spectādi seu cupida omnino dominandi vel etiam tumida dñata. **O**portet namq̄ primo his omnibz vacuā esse aīam vt celum fiat et habitatio dei. alioquin quō poterit vacare et videre qm̄ ipse est deus s̄z et odio et inuidie aut rancori minime p̄orsus indulgendum. qm̄ in malivolam animam non introibit sapientia. **D**eniq̄ necesse est eam crescere ac dilatari vt sit capax dei porro latitudo eius dilectio eius. sicut ait paulus. **D**ilatamini in caritate. nā et si aīa minime cū sit spūs corpoream recipit quāritatē. tñ confert illi grā quod negatum est a natura. **C**rescit quidē et extendit. sed

spūaliter crescit. non in substantia sed in virtute crescit et in gloria. crescit etiam in templum sanctū dñi. Ergo quāritas cuiuscunq; aīe estimat de mensura caritatis quā habet. ut verbi gratia que multū h3 caritatis magna est. que par pua. quexero nihil nihil est. dicitur aplo. si caritates non habuero nihil sum. h3c bern. Edificemus ergo tēplū scīm dñi in animabz nostris. qz ipsa sola est capax illius. Unde dicit bea. ber. Non capit deū nisi ymago sua. anima illius capax est que nimirū ad imaginē eius creata est. ppter qd toto desiderio et digna cum grārum actione studeamus et tēplū edificare in nobis. h3c bea. Ber. Docerō tēplū qd anima ē maxime edificari oportet p caritatis virtutē. De hoc beatus aug. in li. de vrbis apostoli sic dicit. Sumus tēplū dei sic ait apostolus. ppter qd dicit. Inhabitabo in illis et deambulabo. Deambulabo autē in nobis pntia maiestatis si largitudinē inuenerit caritatis. Un̄ idēz aplo ait. Dilatamini. si dilatamur deambulabo in nobis deus. sed ut dilatamur opere ipse deus. videlicet qz deus sibi in nobis largitudinē facit. dicitur aplo Caritas dei diffusa est in cordibz nostris per spūm sanctū qui datus est nobis. ppter hanc largitudinē in aīa in nobis deambulat deus. h3c aug. Delemus ergo amare deū ut illi tēplū et locū aptū in nobis preparare valeam. Unde idem sup̄ ps. sic ait. Hospitari apud te deus vult. fac illi locum. noli amare teipm. illum ama. et sic facis illi locū. si te amaueris ptra illum claudis. si illū amaueris aperis illi. si autē aperieris et intraueris non peries. sed inuenieris cū amante. h3c augustinus Si quis cupit etiā videre deū. caritatem habeat et psciam suam intendat et ibi videt deū. Hoc itēz testat idēz sup̄

ps. sic dicens Si amamus videmus deū ubi est deus. Interroga iohannē. deus inquit caritas est. quisquis h3 caritatem. ut quid illū miramur longe ut videat deum. psciam suam attendat et ibi deum videt. Si caritas ibi non habitat. non habitat ibi deus. si autē caritas ibi habitat habitat ibi deus. Vult illum forte videre sedentē in celo. habeat caritatem et in illo habitat sicut in celo. h3c aug. Et fm cundez. Caritas est via dei ad hoīes. et via hoīm ad deū. Per caritatem namq; venit deus ad hoīes. venit in homines. factus ē homo per caritates. deum diligunt homines ad deū currunt. ad deum veniunt. h3c aug. Quicunq; ergo ut dicit hugo in li. iij. de archa noe. qui habet caritatem iam non est alienus a deo. sed ipse in deo et deus in eo manet. sic familiaris est deo caritas ut ipse mansionem habere nolit ubi caritas non est. Si ergo caritas tecum est venit deus ad te et manet apud te. si tu recedis a caritate. recedit et ipse a te. si tu caritatem nunq; habuisti nunq; venit deus ad te nec mansit apud te. Si caritatem ceptā deseruisti. recessit deus a te. si in caritate cepta mansisti deus tecū est et permanet apud te. h3c hugo. Et notandum qd non solum spū sanctus habitat in aīa. sed etiā ipsam in corpore. ut et corpa nostra tēplum sint sancti spūs quem habemus a deo. Qd affirmat beatus aug. ita dicens. Vita corporis anima est. vita autē me deus est. Spūs domini habitat in anima et per animā in corpore. ut et corpa nostra tēplum sint sancti spūs quem habemus a deo. venit enim spiritus ad animam nostram. quia caritas diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. et totum possidet qui principalem partem tenet. Tenens deus qd melius est. id ē

cor tuum. mentem. animam tuam. perfectio
partem meliorem possidet et inferiorem
quod est corpus tuum. hinc aug. **S**ciens
dum etiam quod animam humanam nulla res im-
plere potest propter solum deum cum autem illum habu-
erit plenum est desiderium eius. quia cum deus
sit summum et omne bonum non habet animam
quod amplius desideret. si possidet omne
bonum. implet autem deus eos visitando per
gratiam suam. qui nihil aliud desiderant
propter ipsum. De hoc beatus aug. in libro
soliloquiorum sic ait. Mundum cenaculum
deceat te deus. qui nunquam nisi a multis
cordibus videri potes multo magis nec
haberi. Quos autem predestinasti ipsos et ro-
casti mundasti et sanctificasti. ut dignum
habiraculum sit tue maiestati. cum quibus
et in quibus tu delectaris et iustificas in-
uenturam eorum. habitans cum eis et in me-
dio. id est in memoria et cogitatione eorum.
animam enim nostra ita capax facta est maie-
statis tue. quod a te solo et a nullo alio pos-
sit impleri. cum autem habes te plenus est desi-
derium eius. et iam nihil aliud quod desiderat
exterius restat. dum autem aliud exterius
desiderat manifestum est quod te non habet
interius. quo habito nihil est ultra quod
desiderat. cum enim sis summum et omne bonum
non habet quod desiderat amplius. si pos-
sides omne bonum. implet autem eos qui ni-
hil aliud desiderant propter te. et facis eos
dignos te sanctos. beatos. immacula-
tos et amicos dei qui omnia reputant ut
stercora ut lucrifaciant te solum. hinc est be-
atitudo quam homini contulisti. hic honor quo
eum inter omnes creaturas honorasti. **E**cce
domine deus meus inveni locum ubi habi-
tas. quia in anima quam creasti ad similitudi-
nem tuam. que te solum querit et deside-
rat. **E**go erravi sicut ovis qui perijt que-
rens exterius te qui es interius. et la-
boravi multum querens extra me. et tu
habitans in me. si tamen desidero te. hinc au-
gusti. **N**unc etiam excellentissimum ho-

spitem. idem beatus augustinus. advenire in
cor suum desiderabat. cum sic diceret.
Quis mihi det. ut venias in cor meum
domine et inebries illud. ut obliviscar ma-
la mea. et unum bonum meum amplectar
te deus meus. fecisti enim nos et inquietu-
m est cor nostrum donec requiescat in te.
hinc aug. **Q**ui vero secundum beatum ambro-
xium recipit in cordis domicilium. ma-
ximis delectationibus exuberantibus pas-
sibus voluptatum. et dominus libenter ibi
ingreditur et in eius recumbit affectu. hinc
ambro. **F**elix ergo anima ut dicit beatus ber-
nar. que quotidie cor suum mundat. ut
inhabitans deum suscipiat. **Q**uia bea-
ta anima apud quam deus requiem invenit
quia dicere potest **Q**ui creavit me re-
quieuit in tabernaculo meo. **N**egare ei
siquidem celi requiem non poterit. que
sibi in hac vita requiem in mente pre-
paravit. **S**ed anima deus tuum deside-
rat hospitium. cuius cenaculum plusquam
celestis palatium appetit et exoptat. **D**eli-
cie enim sue sunt esse cum filiis hominum
Hec bernar. **U**n de beatus augustinus
Felix anima gaude quod potes esse ran-
ti hospitis hospita. **S**i ergo cum deo
celestem gloriis possidere queris et de-
sideras. tunc ut ait beatus bernar. **P**ur-
ga cor ut ipse dominus illuminet. ut
quem invocas intus esto domus eius
et erit domus tua habitans in te et habi-
tabis in eo. si eum in hoc seculo excepe-
ris in corde tuo. ille post hoc seculum ex-
cipiet te in vultu suo. hinc augustinus. **D**icit
etiam de hoc petrus damas. **Q**ui possu-
dere cum deo paradisi ianuam querimus
necesse est. ut hic ei nos ipsos prius habi-
tiraculum prebeamus. quatenus dum ipse
in nobis habitat et nos in eo. sic stude-
amus non ignobilis oculi sed laboriose
quietis sabbatum colere. ut ex hoc me-
ream in die dominicum. qui nullo clau-
dit sine transire. hinc petrus da. **E**cce quod fecit

ctuosum est ipsum dñm in cordis bos/
pirium in pñti vita suscipe. qz ipse vi
ceversa post exitū huius peregrinatio
nis suscipiet talem animā in suaz eter
nam mansionem.

Filius.

Uellem etiā scire de gradibz cari
tatis. Et qui gradus sint prior
res et magis validi ad perducendum
ad amorem violentum inducentes ad
languorem spūalem.

Ca. XIII. Pater

Sire dēs scdm

qz dicit thomas de aquino qz di
uersi sunt gradus caritatis fm diuer
sa studia. ad que homo pducit per cari
tatis augmentū. nam prius incumbit
hōi studium principale ad recedendū
a peccato et resistendum p̄cupiscentiis
eius que in p̄trarium caritatis mouēt
et hęc p̄inet ad incipientes in quibus
caritas est nutrienda vel fouēda ne cor
rumpat. Secundū studium succedit.
vt principali ter intendat ad hoc vt in
bono p̄ficiat. et hoc studiū p̄inet ad p̄
ficientes qui ad hoc p̄ncipaliter intē
dunt vt in eis caritas per augmentum
roboret. Tercium autē studium est. vt
homo ad hoc p̄ncipaliter intēdat. vt
deo inhæreat et eo fruatur. et hoc p̄tinet
ad perfectos qui cupiunt dissolui et eē
cum xp̄o. hęc thomas. **X** Ubi no
tandū qz quanto perfectior est vita in
hōie. tanto amor est vehementior et fer
uentior in corde ipsius ad diligendū
solum deū super omnia. **I**stexero amor
vehemens et feruens sex hz gradus ex
p̄cedentes. Primus gradus est a
mor incompatibilis. et iste est p̄mūnis
omniū electoz. Secundus gradus est
amor incontaminabilis. et iste est mū
di p̄ceptor et religiosoz. Tercius gra
dus est amor infatigabilis. et iste est iu

giter p̄ficientium et xp̄i p̄fessor. **Q**uar
tus est amor inseparabilis. et iste est san
ctoz p̄emplatiuoz. Quintus est amor
insuperabilis et iste ē xp̄i martirz siue vi
ctoz. Sextus est amor insatiabilis et
iste est iugiter desiderantiū et solitario
rum. **H**is sex gradibz decursis sequit
amor violentus inducens languorem
Primus ergo et infimus gradus amo
ris incompatibilis qui est p̄mūnis oībz
electis tante est virtutis vt omne peccat
um mortale ab aīa expellat et deū sup
omne creaturā diligere faciat. Et hic
gradus est necessitatis. vt ostendit dñs
in euange. **M**atth. vbi sic dicit. Qui dili
git patrem aut matrē plus q̄ me non
est me dignus. ergo super oīa diligens
deus est deus. Unde ansel. dicit qz creatu
ra rōnalis nihil diligere debet nisi sum
mam essentiā. Alia autē p̄pter istā. Rō
istius est. qz in quo summa diligibili
tas summe illud dicit diligi. s; hęc est in
deo. ergo summe dicit diligi deus. **S**cōs
gradus amoris caritatiui est amor in
contaminabilis. et hic est mundi p̄cep
tor. qui tante virtutis est vt hōiem a
mūdāna p̄uersatōe abstrahat ne mēs
polluat et caritas ab operatōne sua im
pediat. Unde iohannes in sua prima
canonica dicit. Si quis diligit mū
dum non est caritas patris in eo. quo
miam omne qd in mūdo est aut est on
cupiscentia carnis. aut cōcupiscentia
oculor. aut superbia vite. Sed huius
modi p̄cupiscentie mentem per p̄sens
sum p̄uuum non superant que veraci
ter deum amant. Unde dicit bñs gre
go. Ille deū vere amat. cuius mentem
p̄uua delectatio ex p̄sensu nō superat.
nā tanto quisqz a supno amore disun
git q̄to in infimis delectat. hęc greg.
Et ratio istius est. qz ignis amoris dei
separat omne inconueniens amari ab
amante. Tercius gradus caritatiui